

Na het digitaliseren van ruim 800 luchtfoto's die tijdens en vlak na Wereldoorlog II in Limburg zijn genomen, lanceert de provincie op vrijdag 9 oktober het online platform 'Onder de radar'. De website geeft een aaneengesloten beeld van hoe Limburg er rond 1945 uitzag vanuit de lucht. Limburgers kunnen er oorlogsgetuigenissen aan toevoegen op de plek waar het zich afgespeeld heeft.

De situatie zoals ze nu is: de bommenkraters zijn nog goed te zien. FOTO: RR

Het paasbombardeement op het station van Hasselt. Kuringen zou ook in de klappen delen. FOTO: RR

'Google Maps van 1945' toont Limburg na WOII

ERFgoed
ALKEN/HASSELT
Jan Dierck

Archeologen van de Gentse universiteit hebben in de nationale archieven van de Verenigde Staten Duitse en geallieerde luchtfoto's van rond 1945 teruggevonden. In het totaal 810 foto's zijn boven Limburg genomen: 96 nog door de Duitse Luftwaffe, de rest door de geallieerden. "Die foto's waren de Google Maps van hun tijd", zegt Igor Philijns (Open Vld), gedeputeerde van Toerisme en Erfgoed. "Ze waren

heel gegeerd, want er werd strategisch belangrijke informatie aan toegevoegd." Zo interessant dat de Amerikanen aan het eind van de oorlog met de operatie 'Dick Tracy' achter die geannoteerde Duitse luchtfoto's aangingen en ze uiteindelijk vonden op een Beierse boezolder. Zelf zouden de Amerikanen ook tijdens en vlak na de oorlog hun eigen luchtfoto's maken van Europa en dus ook van Limburg. Nu bevindt de collectie zich in de nationale Amerikaanse archieven, waar Gentse wetenschappers ze dan weer een kleine 75 jaar later zouden digitaliseren.

Oorlogsgetuigenissen
Op zich is het al knap dat Limburg

vanuit de lucht anno 1945 opnieuw tevoorschijn komt en voor iedereen te bekijken is. Zo is bijvoorbeeld de Hasseltse Bosstraat goed te zien, die in 1945 nog helemaal tussen de velden ligt, richting een bos vermoedelijk. De straatnaam dekte meestal wel de lading. Nu is die uitsnede van onder-radar.be helemaal volgebouwd, met het provinciehuis voorop. Ook die vergelijkingen tussen vroeger en nu kan je maken. Apart is evenwel dat de provincie Limburg er een participatieproject van maakt. "De website is zo gemaakt dat je getuigenissen, foto's en ook video kan toevoegen", zegt Igor Philijns. "Gelukkig zijn er nog heel wat Limburgers die de Tweede Wereldoorlog hebben meegemaakt. Die hebben allemaal hun verhalen en hun getuigenissen. Maar die generatie verdwijnt stilaan. Deze getuigenissen mogen niet verloren gaan. Want dat is ook erfgoed, zij het immaterieel."

Spook van Brustem

Tegelijk zijn er in Limburg veel liefhebbers en kenners van de Tweede Wereldoorlog. "Ook die kunnen hun kennis toevoegen op de website. De bedoeling is dat we menselijke verbanden kunnen linken aan de relictie die al dan niet nog zichtbaar zijn in het landschap. Zo proberen we alle herinneringen in Limburg aan de Tweede Wereldoorlog op één groot platform te krijgen. 'Onder de radar' wordt op die manier iets dat gemaakt zal zijn voor en door Limburgers. Vaak weten mensen ook niet wat en waar precies allemaal gebeurd is tijdens de oorlog in hun gemeente. Dit moet ook een interessant instrument worden voor het onderwijs", aldus Philijns.

De provincie zal wekelijks per gemeente zelf een video toevoegen om het goede voorbeeld te geven. Vandaag krijgt Aiken de première met een videogetuigenis van metaaldetecteur Bart Smets die een gecrashte Britse Lancaster kon terugvinden. Dat vliegtuig op de terugweg van Duitsland was neergehaald door het 'Spook van Brustem', een befaamde Duitse nachtjager die 121 geallieerde vliegtuigen heeft kunnen uitschakelen. In dat videoverslag zit ook een getuigenis van Alkenaar René Duchamps, die zich als kleine jongen nog goed de crash van het Britse toestel herinnert. In een tweede video zal Kuringenaar Jean-Michel Claes getuigen over het paasbombardeement op het station van Hasselt, waarbij ook Kuringen zwaar in de klappen deelde. Telkens er een nieuwe video gelanceerd wordt, brengt de provincie in de betreffende gemeente een postkaart uit. Ook organiseert de provincie een reeks lezingen en erfgoedcafés.

→ www.onderderadar.be

Luchtfoto's tonen Limburg tijdens en vlak na Tweede Wereldoorlog

Na het digitaliseren van ruim 800 luchtfoto's van Limburg die tijdens en vlak na Wereldoorlog II zijn gemaakt, lanceert de Provincie op vrijdag 9 oktober het online platform *Onder de radar*. Die website geeft een aaneengesloten beeld van hoe Limburg er rond 1945 uitzag vanuit de lucht.

JAN REY

Gezien vanuit de lucht: het paasbombardeмент van 1944 op het station van Hasselt waarbij ook Kuringen in de klappen deelde.

Archeologen van de Gentse universiteit hebben in het NARA, de nationale archieven van de Verenigde Staten in Maryland, Duitse en geallieerde luchtfoto's van rond 1945 teruggevonden. In het totaal 810 foto's zijn boven Limburg gemaakt: 96 nog door de Duitse Luftwaffe, de rest door de geallieerden. "Die foto's waren de Google Maps van hun tijd", zegt Igor Philtjens (Open VLD), gedeputeerde van Toerisme en Erfgoed. "Ze waren zeer geëerd want er werd strategisch belangrijke informatie aan toegevoegd."

Dick Tracy

Die informatie was zo interessant dat Amerikanen aan het eind van de oorlog met de operatie Dick Tracy achter die geannoteerde Duitse luchtfoto's aangingen en ze uiteindelijk vonden op een Beierse

hooizolder. Zelf zouden de Amerikanen ook tijdens en vlak na de oorlog hun eigen luchtfoto's maken van Europa en dus ook van Limburg. Nu bevindt die collectie zich in de nationale Amerikaanse archieven waar Gentse wetenschappers ze dan weer een kleine 75 jaar later hebben digitaliseerd. Bovendien voegde de universiteit er nog een laag aan toe met een hoogtemodel. Met die extra laag zijn ondanks de bommen toch loopgraven te zien. Of zie je bomkraters opduiken.

Oorlogsgetuigenissen

Op zich is het al knap dat Limburg vanuit de lucht anno 1945 zo opnieuw tevoorschijn komt en voor iedereen te bekijken is. Zo is bijvoorbeeld de Hasseltse Bosstraat goed te zien. De straat lag in 1945 nog helemaal tussen de velden. Nu

is die uitsnede van onderdardar.be helemaal volgebouwd met het provinciehuis voorop. Ook die vergelijkingen tussen vroeger en nu kun je maken.

Apart is evenwel dat de Provincie Limburg er een participatieproject van maakt. De website is zo gemaakt dat je getuigenissen, foto's en ook video kunt toevoegen", zegt Igor Philtjens. "Gelukkig zijn er nog heel wat Limburgers die de Tweede Wereldoorlog hebben meegemaakt. Die hebben allemaal hun verhalen en hun getuigenissen. Maar die generatie verdwijnt stilaan. Die getuigenissen mogen niet verloren gaan. Want dat is ook erfgoed, zij het immaterieel."

Tegelijk zijn in Limburg veel liefhebbers en kenners van de Tweede Wereldoorlog. "Ook die mensen kunnen hun kennis toevoegen op de website. De bedoeling is dat we de mensen kunnen verbinden

met de relictien die al dan niet nog zichtbaar zijn in het landschap. Zo proberen we alle herinneringen in Limburg aan de Tweede Wereldoorlog op één groot platform te krijgen. Zo wordt *Onder de radar* iets dat gemaakt zal zijn voor en door Limburgers. Vaak weten mensen ook niet meer precies wat tijdens de oorlog waar is gebeurd in hun gemeente. Dit moet ook een interessant instrument worden voor het onderwijs", aldus Philtjens.

Spook van Brustem

De Provincie zal wekelijks per gemeente zelf een video toevoegen om het goede voorbeeld te geven. Vandaag, woensdag, krijgt Alken de première met een videogetuigenis van metaaldetectorist Bart Smets die een gecrashte Britse Lancaster kon terugvinden. Dat vliegtuig op de terugweg

van Duitsland was neergehaald door het 'Spook van Brustem', een befaamde Duitse nachtjager die 121 geallieerde vliegtuigen heeft kunnen uitschakelen. In dat videoverslag zit ook een getuigenis van Alkenaar René Duchamps die zich nog goed de crash van het Britse toestel herinnert. In een tweede video zal Kuringenaar Jean-Michel Claes getuigen over het paasbombardeмент op het station van Hasselt waarbij ook Kuringen zwaar in de klappen deelde. Telkens er een nieuwe video gelanceerd wordt, brengt de Provincie in de betreffende gemeente ook een postkaart uit. Ook organiseert de Provincie een reeks lezingen en erfgoedcafés.

INFO
www.onderderadar.be

PROJECT 'ONDER DE RADAR' GAAT OP ZOEK NAAR NIEUWE VERHALEN UIT WO II

«Unieke luchtfoto's van toen zullen ons helpen»

REGIO

In samenwerking met de Universiteit Gent heeft de provincie Limburg het participatieve project 'Onder de Radar' gelanceerd. Daarmee wil de provincie achtergelaten sporen uit de Tweede Wereldoorlog verzamelen. Het uitgangspunt zijn een reeks unieke luchtfoto's die onlangs werden ontdekt. Uit elk van de 42 gemeenten in Limburg zal de komende maanden een spraakmakende getuigenis gedeeld worden.

BIRGER VANDAELE

«Dat ook onze provincie heel wat meegemaakt heeft in WO II hoeft geen betoog. We zijn ons echter minder bewust van de sporen die de oorlog heeft achtergelaten: fysieke littekens in het landschap, maar ook verhalen in de hoofden van wie erbij was», zo vertelt gedeputeerde van Erfgoed Igor Philtjens. «Samen vormen ze een deel van onze geschiedenis die we in gedachten en in ere moeten houden. Dankzij een onderzoek van de Universiteit Gent en de input van alle Limburgers kunnen we via onderderadar.be de puzzel van WO II verder aanvullen.»

Beierse boer

Cruciaal in dit project zijn unieke luchtfoto's die in 2019 ontdekt werden door de Vakgroep Archeologie van de UGent. In april 1945 probeerden de terugtrekkende Duitsers hun archieven veilig te stellen door ze te verstoppen. Tijdens de geheime operatie 'Dick Tracey' slaagden de geallieerden erin om 800.000 luchtfoto's van Europa en de Sovjet-Unie te onderscheppen bij een

Beierse boer, verborgen onder het hooi. Van de 594 beelden van België zijn er 96 boven Limburg getrokken. Hun uitstekende kwaliteit en de notities van de Duitsers op de foto's geven veel informatie prijs die velen nog niet kennen. Ook de geallieerden organiseerden meerdere vluchten, zoals operatie Casey Jones, om onder meer Limburg in beeld te brengen. Dat brengt het totaal op 810 foto's, die het volledige Limburgse grondgebied dekken en een prachtig beeld geven van het Limburg van toen. Dit overzichtbeeld wordt als uitgangspunt gebruikt voor 'Onder de Radar'. «We hopen dat beeld te vervolledigen met unieke verhalen rond loopgraven, bunkers, vliegvelden, schuilplaatsen en kampementen», zegt Philtjens. «Anderzijds zal het platform ook een bron van inspiratie en virtueel werkveld worden voor historici, archeologen, de erfgoedsector, educatieve projecten...»

Erfgoed bewaren

De provincie Limburg zet niet voor het

Het vliegveld van Brustem. Foto Onder de Radar

eerst een participatief project op touw. «Een groot stuk van ons erfgoed rust in de hoofden van de Limburgers. We moeten blijven bijleren uit de kennis van voorgaande generaties. Niet alleen om ons bestaand erfgoed beter te leren kennen, maar ook en bovenal om geen onontdekt erfgoed verloren te laten gaan», aldus gedeputeerde Philtjens.

Ken je zelf een relict of een overblijfsel uit WO II? Heb je een origineel verhaal over dat relict? Prik het dan vanaf 9 oktober op de kaart of op één van de vele luchtfoto's. Tot 31 juli 2021 kun je jouw verhaal insturen, maar ook daarna kun je het platform blijven bezoeken. Alle info is terug te vinden via www.onderderadar.be.